

Polona Glavan *Noč v Evropi*

(Odlomek iz romana)

V sredo, je pomislila Andrinne. Umrla bom neke srede. Bila je sreda in nič ni bilo prav. V kampu so bili pozni. Avtobus je bil pozen. Podzemeljska je bila pozna. Vse je bilo pozno in onadva sta morala priti pravočasno. Morala je teči. Ni se ji ljubilo teči.

»Kje sva?« je zahropla v miren, razgret avgustovski večer.

»Blizu,« je navrgel Christian, ne da bi se ozrl. Pariz je kljub mraku, ki se je spustil čezenj, puhtel iz vsake razpoke v asfaltu. Ljudje so se premikali počasi, tako se je vsaj zdelo iz njune zadihane, bežeče perspektive. Andrinne je stisnila zobe in se zgrabila za debele naramnice nahrbtnika. Pot ji je lil po čelu in ji od obrvi prenikal proti vekam. Izprožila je jezik. Zrak je imel slan, škripajoč okus.

»Koliko še?« je zasopla in pomislila, prekleto, če spet reče za naslednjim vogalom, se ne premaknem niti koraka več. Natikače je imela mokre, slutila je žalje, ki jih bo preštevala v Amsterdamu. V Amsterdamu. Če sploh.

Christian ni rekel ničesar. Njegov hrbet je ritmično poskakoval pred njo. Bil je vsega dva metra stran, vendar se je zdelo, da ga nikoli ne bo mogla doseči.

»Jebenti, koliko še?« je zavpila. »A bi mi povedal, prosim?«

»Tam sva, če ti rečem,« je zarenčal Christian. »Minutko, dve. Če misliš težiti, bova zamudila.«

Andrinne je stisnila zobe.

»A sploh morava v ta prekleti Amsterdam?« je zaječala. »Pa saj bi lahko še malo ostala tukaj. Tako ali tako imava čas.«

Christian se je na kratko ozrl čez ramo.

»Tako ali tako sva bila predolgo v tem zajebanem mestu,« je

zavpil. »Dva dni več, kot sva mislila, če se še spomniš. In to na tvojo ekskluzivno željo. Mislim ...«

Zajel je sapo. Hiše so se počasi pomikale mimo. Prepočasi.

»Mislim, kaj pa je sploh takega tukaj? Predrago, prevroče in prepolno Japoncev, kot bi jih naklel. Arogantni domačini, pivo brez okusa, kamp pa nikakršen. Mislim, sanjsko.«

Andrinne se mu je spačila za hrbtom.

»Hvala bogu, da niso namesto Japoncev Norvežani,« je siknila na robu zmogljivosti. »V tem primeru bi se pa res rade volje spravila drugam.«

Christian jo je s težavo preslišal in pogledal na uro. Še dve minuti do vlaka.

»Kje je zdaj ta tvoja postaja?« je zaječala Andrinne. »Že sto let je za prvim vogalom.«

»Daj, zaveži!« je planil Christian. »A sem jaz kriv, da podzemeljske zamujajo? Pritožuj se Chiracu, ne pa meni, ljubica.«

Andrinne je odprla usta, vendar ji je vročina prilepila jezik nekam na nebo. Za to bo še čas. Celo noč, kjer koli bo že ta minila. Če ne bo prej umrla, je pomislila. Pravzaprav jo je čudilo, da je zdržala do tod.

Potem se je le prikazala Gare du Nord. Tiho je planila izza hiš, siva, ogromna, preluknjana s stekleno kupolo, v kateri so se bleščale luči uličnih svetilk. Christian je pograbil Andrinne za roko in stekla sta mimo nagnetenih avtomobilov, beračev, ki so postopali naokrog, in muslimank, ki so prevažale majhne temnooke otroke na vozičkih za prtljivo. Vlak je stal na peronu in nanj so se vzpenjali zadnji potniki v kratkih hlačah in natikačih, skoraj brez izjeme otovorjeni z ogromnimi nahrbtniki. Tekla sta mimo peronov, še pol minute, petnajst sekund, Andrinne so klecale noge, po hrbtu ji je lezla vlaga in njeni gležnji so se zdeli kot kroglični ležaji, ki v ritmu na robu zmogljivosti ponavljajo, zdrži, zdrži, zdrži. Sovražim Amsterdam, je še utegnila pomisliti, in potem sta bila tam. Na srečo. Christian jo je porinil na vlak, ko se je ta že premikal, in se zadnji hip ujel za ograjo ob stopnicah.

Andrinne se je zrušila na tla ob vratih in v velikih zamahih lovila sapo. Pljuča, je pomislila, kje za boga sem izgubila pljuča. Srce ji je butalo ob rebra, kot da ji jih bo vsak hip zlomilo in se iztrgalo ter odrčalo po hodniku med kupeji. Ukradli mi ga bodo, je pomislila in uspelo se ji je nasmehniti. Od stopal ji je v gležnje kljuvajoče pritisnila bolečina. Christian je sedel na nahrbtnik in z iztegnjenimi rokami omahnil nad stopala, ki so jih uklepale umazane bele all-starke. Steklenica, je pomislila, izgubil je steklenico. Roke so se ji zatresle v paniki. Gotovo je izgubil steklenico, enkrat med tekom mu je padla iz stranskega žepa in se zakotalila med cigaretne ogorke pod robnikom in voda je ostala tam, na pol izhlapela, onadva pa bosta umrla od žeje med vožnjo v prekleti Amsterdam. Pogledala je proti Christianu.

»Steklenica,« je zahropla. »Voda.«

Christian je napol dvignil glavo. Pokimal je. Zatipal je po stranskem žepu nahrbtnika, odpel zadrigo in iz nje potegnil skoraj polno steklenico eviana. Andrinne mu jo je izpulila iz rok in se sama vase zarežala od olajšanja. Pila je v kratkih, še vedno zadihanih požirkih. Voda ji je kapljala z brade in ji zmočila majico v višini prsi. Odložila je steklenico in jo podala Christianu.

»Vodo imava,« je rekla in se poskusila nasmehniti. »Bo že kako, ne?«

Giordano je plosko prislonil lakti na steklo in povetil čelo med komolce, da se je mehko dotaknilo s prstnimi odtisi potiskane površine. Vlaku iz Marseilla je bil prašen in poten, klimatizacija kot da ni prodrla tja, kjer bi jo najbolj potrebovali, med puhteče, težko dihanje bacpackerjev, trebušastih, premočenih starcev in njihovih zgubanih žena, ki so plašno stiskale plastične vrečke k nogam. Tukaj je bilo na srečo drugače. Pariška predmestja so bežeče osvetljevala topel mrak in daljava je kazala, da bo zdaj zdaj spet začela zbuhati upanje. To je bila končno njena edina naloga. Upanje. Še pred urami je namesto tega ležal brezup, nepremičnost toge vročine, ki je za hišami, kamor se je izgubljala železnica, gradila zid, ki ga najbrž ne

bo mogoče nikoli prebiti. Tam je Giordano zaprl oči in sklonil glavo, pred zidom, ki je bil prvi korak prisilne pozabe. Nekaj obrednega je bilo v tem, v temi, ki si jo je kljub belemu, razbarvanemu soncu poskušal zgostiti za vekami in iz katere so igrivo, skoraj otroško stopili Azrini ozki gležnji. Azra z ozkimi gležnji in ožganimi rameni. Za zidom. Tam nekje. Azurna, kot jo je prekrstil pri sebi, velika kot južno nebo in skrivnostna kot Sibirija, čeprav je nekaj o njej vedel, vsaj tisto najpomembnejše. *Ne smeš, Gio. Ne smeva.* Takrat je bil Marseille velika, žareča resničnost, za katero ni ležalo nič, resničnost, tlakovana z umazanim asfaltom, po katerem so drsali mornarji in se s privajeno vihravostjo ozirali za dekleti. *Gio. Ne smeva.* Ko je izrekla, ji je na dnu glasu zatrepetala bolečina, kradoma se je ozirala okrog sebe, okrog njiju, bolečina, ki jo je verjetno prinesla še od doma, iz majhne vasice v bosanskih planinah, ki je že tri leta ni bilo več. Za oknom je mrak drsel v jasno modro temo. Pariško modra, je pomislil Giordano, najbrž je to to. Zamolkli odtenki severa, ki skuša z resnobnostjo prevpiti radoživost juga, vonje, barve, azur. Azur. Stresel je z glavo. Diego bi se potrkal po čelu, če bi zinil samo besedico, in Simone bi na obraz dobil tisti pregovorno nejeverni izraz. Ljubezen ... čakaj malo, *platonška?* Pa iz katerega časa si ušel, stari, iz srednjega veka? V Amsterdamu uživata ko bog, lahko si ju je predstavljal, iz postelje se prestavita naravnost v najbližji coffee shop in od tam v Red Light District, pritiskat nosove na debelo šipo, katero koli, Diego je gotovo podrl polovico žensk v hostelu in Simone je šel pogledat hišo Anne Frank, iz dolžnosti, ker je bil njegov ded Žid. *Pa ti, Gio, kaj si počel? Nič, gledal sem ladje. Aja, ladje. Zmeraj si bil malo čudaka, stari.* In Azra bi se zasmejala, v svojem žalostnem, vijugastem jeziku bi se prijela za ramena, ožgana ramena, postavila bi predenj sedmi café au lait in on bi ji nagonsko poškilil proti izrezu in ona bi se zasmejala z rameni kot takrat, ko je potem rekel, pravzaprav sem tukaj zabil celo popoldne samo zato, ker bi se rad malo pogovarjal s tabo.

Zbudil ga je zvok drsnih vrat, ki so tlesknila ob podboj. Giordano se je sunkovito ozrl, kot bi ga zalotili pri čem prepo-

vedanem. Kot bi ga zalotil *on*, je še utegnil pomisliti. Potem je pod stopali začutil resničnost. Bil je za zidom, na vlaku za Amsterdam. Dobil je družbo. Tako je vsaj kazalo.

Pri vratih je stal svetlolas, kratko ostrižen par. Bila sta prepotena, obuta v opanke, pordelih, sonca očitno nevajenih obrazov. Od nekod zgoraj, je ocenil Giordano. Tudi če ne bi imela nahrbtnikov, ne bi mogla biti nič drugega kot študenta z nekaj potovalnimi čeki in interrailko v žepu.

»Je prosto?« je z oglatim naglasom vprašalo dekle. Bila je potegnjena in suhljata. Bela majica se ji je lepila po ramenih.

Giordano je pogledal nahrbtnik, ki mu je gnezdil na polici nad glavo. Prikimal je. Punca se je nasmehnila, pri tem so njene prosojno sive oči utrujeno poblisnile. Fant je pokimal proti Giordanu in sunil nahrbtnik z ramen. Giordano je ponovno prikimal, zatipal po žepu za cigaretami in stopil na hodnik.

Andrinne se je z zadovoljnim vzdihom razlezla po sedežu. Vlak je drvel po zatemnjeni ravnini že z vso hitrostjo, in njegovo gibanje je dajalo varen, vibrirajoč vtis udobja. Pogledala je skozi vrata kupeja na hodnik. Nikogar ni bilo, niti zvoka. Glasno ameriško čebljanje in široka, raskava španska pesem sta ostala zaprta, za vrati drugih kupejev. Andrinne je brcnila opanke z nog in raztegnila hrbet. Pogledala je proti Christianu, ki je natančno nameščal svoj nahrbtnik na polico. Mišice pod robom kratkih hlač je imel napete kot struna. Andrinne je začutila sunek ponosa, majhne nečimrnosti, ki ji je razlezla ustnice v nasmeh.

»Pusti to,« je rekla. »Saj ne bo padel dol.«

»Varnostni ukrepi,« je razložil Christian, ne da bi snel pogled z nahrbtnika. »Saj veš, kako je s tem. Nočni vlaki in tako.«

»Pa saj ti menda ne bo nihče ukradel enega navadnega nahrbtnika,« je rekla Andrinne. »Komu se pa da prenašati kaj takega naokrog. Vtakni si denarnico za pas, pa bo.«

»Tukaj je drugače,« je odvrnil Christian. »Vse živo kradejo. Kar spomni se, kako je bilo s Kjetilom.«

»Kjetil je idiot,« je puhnila Andrinne. »Slep kot krt. Po mojem so mu prekleto stvar sunili z ramen, pa je opazil šele naslednje jutro.«

»Bolje preprečiti kot zdraviti,« je rekel Christian, ne da bi prekinil opravilo.

»A to je tudi rekel Kjetil?«

»Ne, Hipokrat. Ali kdo je že bil.«

Andrinne se je zasmejala.

»Saj sva dva,« je rekla. »Bova že kako. Če ti ukradejo nahrbtnik, boš pač nosil moje obleke. V Amsterdamu pa to ja ni nič takega, ne?«

Christian se je nasmehnil, prvič, odkar sta zapustila kamp v Bulonjskem gozdu. Izpod čela je pogledal k Andrinne.

»Tisto pikčasto kiklo ti sicer rad slačim,« je rekel. »Ampak oblekel je potem vseeno ne bi.«

Andrinne se je žuboreče zasmejala.

»Mi ne bi privoščil tega? Da ti jo enkrat še sama potegnem dol?«

Christian je izpustil nahrbtnik, si obrisal dlani v hlače in sedel poleg nje. Objel jo je čez ramena. Mimo okna se je negibno pretakala noč.

»Kdaj bova v Amsterdamu?« je vprašal. »Ob šestih, pol sedmih?«

»Malo pozneje,« je rekla Andrinne. »Mislim, da okrog sedmih.«

»Devet ur,« je zamomljaj Christian. »Kar nekaj. Mogoče se bova pa lahko celo naspala.«

Andrinne se je presedla po sedežu. S hrbtom roke je pobožala Christiana po licu.

»Saj Pariz le ni bil tako slab, ne?« je rekla z znižanim glasom. »Konec koncev sva se imela zelo v redu.«

Upanje ji je na koncu malce privzdignilo glas.

Christian je počasi prikimal.

»Louvre je bil predrag,« je rekel, »in Eifflov stolp je definitivno precenjen. Latinska četrt je komercialna do amena. Ampak drugače je pa okej.«

»Samo da je okej,« je vzdihnila Andrinne. »Sicer pa, kaj misliva početi v Amsterdamu?«

»Najti prenočišče,« je predlagal Christian. »To bo še najtežje od vsega.«

»Ma, pusti to,« ga je zavrnila Andrinne. »Tehnika ne šteje. Mislim, potem – ko bova enkrat tam, zares tam.«

»Poiskala bova trgovino in si kupila kaj za zajtrk,« je rekel Christian. »Lačen bom kot zmaj. Mogoče bi šla pa kar v najbližji McDonald's, kaj praviš? Na vsaki postaji imajo kakšnega.«

»Ne zajebavaj,« je rekla Andrinne. »A si rinil v Amsterdam zato, da bi jedel?«

Vrata kupeja so zacvilila. Giordano je vstopil obotavljivo, skoraj plašno. Andrinne in Christian sta se naenkrat ozrla proti njemu. Andrinne se je nagonsko nasmehnila. Giordano ji je vrnil nasmeh.

Opazoval ju je s kotičkom očesa, kako pokončno sedita drug ob drugem. Trema in neudobnost ob prihodu tretjega, to bi vedel vsak, četudi ni nikoli študiral psihologije. Skandinavca, definitivno sta bila Skandinavca, Šveda, Danca, Norvežana. Njihovih smešnih, poskakujočih jezikov tako ali tako ni ločil drugega od drugega. Pa saj tam zgoraj sploh ne govorijo, je enkrat rekla Lucia, nekje pred faksom ali katedralo ali kjer koli je že bilo, poletje predtem je bila na Švedskem in stalno je govorila o tem, *ne govorijo, Gio, si predstavljaš, samo bodijo eden mimo drugega*, njena roka s cigareto je ob tem po zraku narisala krog in v bližini je zatulila sirena, šestič tisto jutro, filozofinja Lucia z opletajočimi prsmi, dvodimenzionalna kot otroška risbica, *a bi ti to zdržal, Gio, a bi*, postrani, od spodaj je gledala proti njemu, zapeljevala je in premišljeval je, kako bi se ji izognil. Pogledal je par, ki je složno zijal skozi okno. *Pa res ne govorijo, Lucia. Vsaj enkrat ti dam prav*. Prvič se je spomnil nanjo, prvič po Marseillu, če že ne po Milanu. Ni ji povedal, da gre, in zakaj ji tudi bi. Saj je bila ona tista, ki je hotela na silo prevesti tisto noč pri Marcu v nekaj več. Ji je kdaj naravnost povedal, da ne gre, da naj si najde boljšega, da bi bil samo rad malo sam? Pobrskal je po spominu, vendar se mu je primer, če je sploh bil, vztrajno izmikal. Vzdihnil je sam pri sebi. *Pankrt si, Gio, pankrt. No ja, in kaj je še novega?*

Sklonil se je k malemu nahrbtniku, v katerem je nosil priročne stvari, in izmed steklenice fante in nekaj parov nogavic, ki so se vzele od kdove kod, izvlekel bel, v spiralo zvezan zvezek. Platnica je bila malo umazana. *Popotni dnevnik*, je pisalo na njej, in malo niže, *če si slučajno ravno ti srečni najditelj, prosim, vrni temu in temu na spodnji naslov zaradi čustvene vrednosti. Po eno pivo za vsako stran, častna*. Spodnje je pripisal Diego, večer pred odhodom so šli vsi trije skupaj na pivo in Giordano mu je zadnji hip preprečil, da ni napisal še *Če si punca, se jau rajš men k ponujam več*. Zdelo se je, da je bilo pred stoletji, vendar je prvi datum segal komaj slaba dva tedna nazaj. *Ventimiglia*, je pisalo, in še, *Giordano gre v beli svet*. Za njim je bil dan v Nici, potem Lyon in nekaj dni Avignona, kjer je ravno ujel festival. Preden je obrnil stran, mu je roka tesnobno zastala pod njenim robom. Ni hotel še enkrat zagledati imena, zagledati tako, kot ga je videl prvič. Marseille, z velikimi tiskanimi črkami, rahlo nagnjenimi v levo. *Enajst petinpetdeset. Razgreta granitna kocka, labka kot pero*, je bilo prvo in skoraj edino, kar je napisal. Patetično ko bog. Ampak takrat še najboljše, česar se je lahko spomnil. Sledilo je nekaj standardnih o tem, kako so mediteranske ulice zapletene, hostel pa po pravilu v tisti senčni, najbolj zakotni. In na koncu: *dovolj filozofiranja, gledat grem ladje*. Po tistem so beločrtaste strani zijale prazno, in prazno so zazijale svetlo prepleskane mizice iz bližine pristanišča, na njih ni bilo niti madeža, niti odseva, samo belo sonce, ki se je praznično odbijalo od ladijskih trupov nad robom obrežja. Iz te beline je potem stopila ona, videl je njene boke, kako so se prizibali do njega, prizibali z zapeljivostjo, ki ni razkrivala naučenosti, in šele ko se je čez mizo sklonila proti njemu, ji je pogledal v obraz, v nasmeh, značilen za natakariče v poceni barčkah, tisti nasmeh, ki je rekel *Dan, želite?* in se razprl čez niz močnih belih zob. Nič posebnega ni bil, takrat. Šele čez ure in dneve se je v njem začel čedalje bolj jasno izrisovati svet.

Nasproti njega sta se soseda zapletla v polglasen pogovor. Njune besede so samo v obrisih prodirale čez prehod. Giordano je nagonsko poškilil iznad zvezka. Punca je bila naslonjena na roko,

nagnila se je proti fantu in mu nekaj dopovedovala. Fant je pogledal k Giordanu in nato nazaj k njej. Nenamerno, je sklenil Giordano. Spustil je pogled med platnice. Bi tukaj moralo kaj pisati? *Čao, Giordano tukaj. Oglašam se z nočnega ekspresa Pariz-Amsterdam, vreme je lepo, kmalu bomo v Belgiji. Ne, pravzaprav nimam pojma, kje smo.* Stresel je z glavo. Mogoče bi moral začeti tam, kjer je nazadnje prenehal, se pretvarjati, da vmes ni minila majhna večnost, stisnjena v petih dneh. *Ljudje so v redu in ladje tudi. Nekoga sem srečal. Ime ji je Azra in pred tremi leti je prišla iz Bosne. Zanimiva je. Ne lepa, zanimiva.* To je bil fosil iz časov, ko se je družil z ljudmi, ki so govorili o velikih stvareh in upirali oči v nebo, včasih v tla, nikoli pa prav vmes. Večere so presedeli v barčkih blizu faksa in razpravljali o Camusu in prvinskosti tretjega sveta, kot da bi si kdaj zares upali stopiti vanjo. Zanje so bile ženske zanimive. Lepota kot da ni obstajala, na neki način so jo izgnali kot pri Kunderi. *Absolutnost, Giordano.* Zaželel si je, da bi se izmed njih iztrgal prej, kot pa se je, po kakih dveh letih mu je začelo presedati in odločil se je odrasti, odrasti sam zase, brez pripadanja, odrasti okrog otroka, ki je nekje še utripal v njem in govoril, lep obraz lepe prsi lepi gležnji, *lépo lépo lépo*, grdo nebo, zamišljeno drevo, *smešne besede*. Pa potem, kaj? Datum naslednjega dne in še naslednjega, *Azra pravi, da ne smeva. Ima nekoga in on skrbi zanjo. Azra pravi, da dela samo sezonsko in kdo jo bo preživelj potem. Njeni starši so mrtvi. Pravi Azra. Tako lepe gležnje ima in gledajo ji izpod roba obleke. Njene misli so azurne barve in moje drsijo v belo. V belo. Tudi takrat, ko je ob njej prvič pričakal noč, je z neba kapljala belina, debela, zlovoljna tridesetletnica, ki je delala v isti izmeni kot Azra, je zaklenila vrata, zasopla od mizic, ki jih je pred tem zlagala drugo vrh druge, in ga ošinila s preiskujočim pogledom, in Azra je prišla izza vogala, belega vogala, in si brisala roke v rob krila, bele roke v beli rob belega krila, njene oči so bile temne in ramena so ji zanihala, ko ga je zagledala na nizkem zidu. Živčno je pogledala na uro, ko jo je povabil ven, kar tako, ne da bi načrtoval, pogledala je vanj in spet na uro, beli mesec ji je kot aluminijasta plošča vzhajal*

nad glavo, bilo je deset in nekaj in rekla je, da jo čakajo. Pokimal je in se ji ponudil, da jo pospremi del poti. Zlagal se je, da tudi sam stanuje nekje tam, kamor je zamahnila z roko. *Stopala sva skozi tišino mesta, ki nikoli ne utibne. Govorila mi je o vaseh, ki jih ni več. Pojma nimam, kako sem prišel nazaj. Azra pravi, da bo jutri mogoče imela čas.* Ko je odklenila vrata, se je ozrla čez ramo, k njemu, ki je stal na pločniku in dvignil desno roko v zrak, in v njenem pogledu je visel nasmeh, nagajiv nasmeh, prvi znak spogledljivosti, ki ga je pri njej sploh opazil. Vedel je, da bo zjutraj tam, da bo tam zvečer, da bo vedno hotel biti tam, kjer je ona. *Asfalt se še nikoli ni svetil tako nedolžno kot nočoj.*

Soseda sta se pogovarjala čedalje bolj zavzeto. Punca se je presedla proti oknu in sklenila roke v naročju. Očitno je bila jezna. Fant je nekaj rekel in ona je hlastnila nazaj, že skoraj na glas. Rdečica na njenem obrazu se je začela mešati s tisto, ki ji jo je na kožo vtisnilo sonce. Videti je bilo, da bo zdaj zdaj zakričala.

»Francija je dolgočasna,« se je prvi oglasil Christian, potem ko sta nekaj časa gledala v temo. »Sama ravnina. Pa hiše so povsod iste.«

»Tega pa res ne moreš reči,« je odvrnila Andrinne. »Kar sva videla, je bila mogoče stotina cele države.«

Christian je malo pomolčal. Z očmi je sledil lučem, ki so švigale mimo vlaka.

»Ma, ne vem,« je rekel. »Kot da bi bilo povsod isto. Sploh si ne morem predstavljati, da so tukaj kakšne gore. Ali pa morje, tisto pravo, modro.«

»Veš da so,« se je nasmehnila Andrinne. »Azurna obala je spodaj, pa Pireneji in Vogezi. Pa vinogradi, vse to.«

Sledila je njegovemu pogledu.

»Kolikor mi je znano, tudi na Nizozemskem ni nobene vzpetine,« je nadaljevala. »Če je to tisto, kar bi rad.«

»Ne, ne,« je odkimal Christian. »Samo ...«

»Kaj?« je zlovoljno vprašala Andrinne.

Christian jo je pogledal.

»Samo ... ne vem. Francija se mi je zamerila. Kar tako.«

Andrinne je vzdihnila.

»Pa saj greva stran,« je rekla. »Iz Francije. Ali pa sva mogoče zgrešila vlak in se peljeva kam v Provanso? Ali Šampanjo? A?«

Christian je molčal. Na obraz je dobival nekaj kljubovalnega. Andrinne je poškilila proti sosedu, ki je zrl v prazno in očitno o nečem razmišljal. Pogledala je nazaj h Christianu. Njegove oči so se izmaknile njenim.

»Chris?« je poskusila Andrinne. »A sem kaj takega rekla, Chris?«

Christian ji ni odgovoril. Iztegnila je roko, da bi mu jo položila na ramo, vendar ji je obstala na pol poti.

»Če misliš tisto o Amsterdamu ...« je nadaljevala. »No, saj veš, da nisem mislila tako resno. Pravzaprav tudi jaz komaj čakam, da bova tam. Bilo je ... no, v afektu, kaj pa vem. Sovražim hitenje, saj veš to.«

Christian jo je na kratko pogledal. Odkimal je.

Andrinne se je zmračil pogled.

»Pa dobro, Chris, kaj je?« je siknila.

»Nič,« je odvrnil Christian. »Samo malo razmišljam, a je prav?«

»Okej, okej,« je rekla Andrinne. »Ti kar. Dobro je za možgane, tako vsaj pravijo.«

Christian je preslišal opazko.

Andrinne se je na kratko ozrla naokrog. Njun sopotnik je gledal v zvezek z belimi platnicami. Ni bral, to se je videlo. Razmišljal je. Kot Christian. *Ah, moški*, je cinično pomislila Andrinne. *Razmišljajoča bitja*. Potem jo je prešinilo, da bi sosed utegnil prisluškovati. Na skrivaj ga je premerila. Skoraj bi dala roko v ogenj, da ni Skandinavec, ampak no ja, nikoli ne veš. *Stereotipi*, je pomislila in se v mislih krcnila po čelu. *Pusti to, punca*. Na videz bi ga postavila bolj na jug, v Španijo, Italijo ali pa eno tistih novih držav, ki so zdaj tam, kjer je bila nekoč Jugoslavija. Saj če bi bil Norvežan, bi se verjetno že začel pogovarjati z nama, je pomislila, in se takoj nato popravila, *ja, pa kaj še. Norvežani da se s kom pogovarjajo?* Še če bi sredi amazonske džungle srečala soseda iz bloka, bi ta najbrž

samo pozdravil in rekel, tukaj pa je vroče, kaj? Ozrla se je po Christianu. Ni se premaknil. Očitno ga je nekaj mučilo. *Moški, drugi del. Če te kaj muči, se zapri čim bolj vase.* To ji je šlo na živce, tudi zato, ker je vedela, da bi jo zavrnil, če bi ga vprašala. Ampak bila sta skupaj in probleme je bilo treba reševati sproti. Christiana je poznala dovolj, da je vedela, kako dolgo lahko trajajo njegova tako imenovana razpoloženja. Ure, tudi dneve. Morala je nekaj storiti.

»Chris?« je polglasno poskusila. »Je kaj narobe?«

Ni se odzval.

»Je kaj narobe, Chris?« je ponovila. »Lahko kaj storim zate? Pokličem palčka smejalčka, da te spravi v dobro voljo?«

Palček smejalček so bili prsti, ki si jih v Christianovem primeru žgečkljivo zarinil pod rebra. V njenem si ciljaj podpazduhe.

»Ne,« je rekel Christian, in dodal: »Prosim.«

Andrinne je začutila, da mora biti precej hudo.

»Oprosti, ker težim,« je rekla. »Ampak nisva v Oslu. Na poti sva, in tukaj je treba stvari urejati bolj kot sicer. Saj razumeš, da me skrbi zate, ne?«

Christian je vzdihnil.

»V Parizu ...« je začel.

»Ja, kaj?«

Christian ji je pogledal v oči.

»Kar precej dobre družbe sva imela, se ti ne zdi?«

Andrinne je goreče prikimala.

»Ja, normalno. Tudi zato me čudi, da si zdaj na koncu tak.«

»Kdo ti je bil pa najbolj všeč?«

Andrinne je pogledala malo začudeno. *Ne, zdaj raje ne*, se je opomnila.

»Rocco je bil v redu,« je rekla. »Pa tista Irka, Joyce. Pa James, on tudi.«

»Iz Manchester?«

»Ja, on. A je bil še kak drug James? Ne spomnim se.«

Christian jo je topo pogledal. Potem je umaknil pogled v tla.

»James, praviš,« je počasi rekel.

Andrinne je začutila majhen sunek jeze.

»Ja, in? James, ja.«

»Blazno modre oči je imel, ne?«

Andrinne je zajela sapo. Na dolgo je izdihnila.

»Kaj pa vem,« je rekla. »Najbrž res. Glavno je bilo, da sem se mu narežala do amena. Oči niso bistvene. Ampak tisti vic o Vikingu, ki prinese kita domov, je bil pa za crknit, ne?«

»Aha,« je rekel Christian.

Premolknil je.

»A na kaj namiguješ, Chris?« je vprašala Andrinne.

»Ti in James ...« je začel Christian.

»Ja, kaj?«

»Enkrat sta bila skupaj pod tušem, ne?«

Andrinne je zamežikala v nejeveri.

»Prosim?« je vzkliknila na robu glasnosti. »Kaj sva?«

»Ko si se šla tuširat, sem šel mimo,« je hladno rekel Christian.

»In James je bil tam in slišal sem, kako se pogovarjata. Režala sta se kot zmaja. James si je slačil majico, če se prav spomnim.«

»Ja, in?« je skoraj zakričala Andrinne. »Pa saj so bile kopalnice skupne. A je to kaj čudnega?«

Christian je kljubovalno molčal.

»In ko si šel že ravno mimo, bi šel lahko tudi noter,« je nadaljevala Andrinne. V glas se ji je plazila sled hysterije. »In našel bi me v kabini. *Samo*.«

»Ampak slekla si se pa zunaj, ne?«

»Do majice,« je bevsknila Andrinne. »Če se prav spomnim.«

»Do majice,« je rekel Christian. Gledal je v tla. »A celo do majice.«

Andrinne je vedela, da ji bo šlo kmalu na jok.

»Pa kaj ti je kar naenkrat?« je rekla s prisiljeno mirnostjo. »Na stotine ljudi me je videlo v ubogi majici. Pa v kopalkah tudi, vsaj to. In ti, dragi moj, si videl na stotine drugih. V čem je nenadoma problem?«

Christian je odprl usta, vendar ni rekel ničesar.

»Če hodim s tabo, še ne pomeni, da se ne smem pogovarjati z nikomer drugim,« je rekla Andrinne. »Ali pa, če že vztrajaš, deliti kopalnice z drugimi. Zaradi mene lahko ti počneš isto, pa bom razumela. A ti to ni jasno, Chris? A ti ni?«

»Ja,« je polglasno zamomljal Christian.

»Torej?«

Christian se ni premaknil. Tudi Andrinne je sklenila molčati. Da bi se zamotila, je pobrskala po torbici, ki jo je nosila za pasom, in izvlekla interrailko. PARIZ-AMSTERDAM, je napisala na dno prvega listka, pod Hull, London, Dover in Pariz. 22.05. Christian je vpisal cilj samo, če so to od njega zahtevali na vlaku. Ona pa je dokumentirala vse, najraje bi zapisovala še imena postaj podzemeljske v Londonu, od koder je stopala in mežikala v slepeče sonce ali v dež, ki je bil tam prosojnejši kot drugje. *Victoria-East Acton, 19.25.* Dobro bi se slišalo. Nekaj čarobnega je bilo v tem, v dokončni prisvojitvi mest, ki jih je prej poznala samo z zemljevidov. *Glejte, bila sem tam. Ne na Piccadillyju, pod pečinami in na Slavoloku zmage, ampak tam. Obstajala sem.* Bolj živo je bilo kot fotografije, dopuščalo je več interpretacij. Interpretacij, a. Kaj ni tega včasih sovražila, v šoli in na faksu in končno pri ljudeh, ko je z leti prihajalo čedalje manj stvari, ki so bile točno take, kot se je zdelo? Bo že res, da se spoznaš na potovanju, je pomislila. Sebe in druge. Tudi to.

»A se ti zdim dolgočasen?« se je oglasil Christian.

Andrinne se je zdrznila.

»A? Kaj?«

»Dolgočasen,« je ponovil Christian. »A se ti zdim tak?«

Andrinne ga je na dolgo pogledala.

»Ne, zakaj?«

Christian je vzdihnil.

»Mogoče bi bila pa raje s kom drugim,« je počasi rekel. »S kom bolj zabavnim.«

»Chris,« je grozeče rekla Andrinne.

Christian je skomignil.

»Kaj pa vem,« je rekel. »S takim, kot je James, na primer. A ne bi bilo fino? Celo pot bi si govorila vice, da bi vaju na koncu bolel trebuh od režanja. Ali pa z nekom, kot je Rudy. Saj on je tudi v redu, ne?«

Andrinne je stisnilo v trebuhu.

»Od kod si pa naenkrat potegnil Rudyja?« je vprašala. »A je bil on tudi v Parizu, ali kaj?«

»Tako vesela si, ko te pokliče,« je rekel Christian. Še vedno ni dvignil pogleda. »Na pijačo hodita in potem govoriš, kako dobro sta se imela, ni res?«

»Z Rudyjem si izmenjujeva zapiske,« je vzdihnila Andrinne. »Moj kolega s faksa je, nič več. Sploh pa ima punco.«

»Tudi jaz sem jo imel,« je pripomnil Christian.

Andrinne je prikimala.

»Ampak to ni isto,« je rekla. »Ti si mi bil všeč. Rudy ni moj tip.«

»Bil, a?« je zategnil Christian.

»Oprosti,« je odvrnila Andrinne. »Ti si mi všeč. Tukaj in zdaj. Ampak očitno nisem blazno prepričljiva, kaj?«

Christian je premolknil.

»Nisem kaj preveč zabaven, ne?« je rekel potem.

Ne, zdajle res nisi, je pomislila Andrinne. Prekletu dolgočasen si, moram reči. *In ko bi mi vsaj hotel povedati, zakaj.*

Zajela je sapo.

»Poslušaj, Chris,« je počasi začela. »Zame si čisto dovolj zabaven. Poleg tega pa imaš odlične noge in krasno rit. Če me kaj muči, mi skuhaš čaj in poslušаш, kaj ti imam povedati. Tvoje lazanje so prva klasa. Zame si dovolj dober. *Dovolj!* Razumeš?«

Christian jo je na kratko pogledal. Njegov obraz je bil nespremenjen.

»In sploh,« je nadaljevala Andrinne, »če bi hotela samo nekoga, ki bi me od smeha metal po tleh, ne bi izbrala tebe. Ali pa vsaj ne bi bila s tabo tako dolgo, kot sem. In pozor, s tabo mislim tudi ostati. Če ti je všeč ali ne.«

Upala je, da je zvenelo prepričljivo. Ni lagala, vendar so besede, iztrgane iz spontanosti, delovale malce prisiljeno. Bolj kot za pogajanja je bila razpoložena za kaj drugega, za ugibanje o tem, kakšna neki je pokrajina za mejo svetlobe, ali pa o načrtih za naprej. Ni bilo videti, da bo to kmalu mogoče.

»Ja,« je rekel Christian in se poskusil nasmehniti.

Andrinne si je oddahnila. Ni še mogla reči, da je vse v redu, vendar je vsaj kazalo, da nekoč bo. Presedla se je tako, da je prislonila ramo ob Christianovo roko. Ni se odmaknil. Doslej ni bil še nikoli tak, in... oh, *potovanje*. Seveda. Potovanje in vlak, ki v hitrem tempu niha skozi Francijo, mogoče Belgijo, in vžiga takšne majčkene napetosti. Pogledala je k sosеду, ki ga je nekako odmisllila, in postalo jo je malo sram. Christian bi lahko pomislil vsaj na to, da nista sama. Vendar se sosed ni vznemirjal. Gledal je ven. V šipi sta se njuna pogleda skoraj križala.

Ko je Giordano dvignil pogled od zvezka, je tema za oknom že zdrsnila v mirno črno monotonost. Niso se še ustavili in tudi kart ni prišel pogledat nihče. *Ekspres, drugi razred. Ni bogve kaj, ampak vsaj motili vas ne bomo. Prosimo, razmišljajte v miru.* Res je bilo mirno, soseda sta bila tiho in po hodniku so le tu in tam odzveneli koraki, včasih pospremljeni s čebljanjem, ki je bilo predaleč, da bi ga Giordano lahko razbral. Besed je več vrst, je rekla Azra in s pogledom zamišljeno zaobjela zaliv. Bilo je tretjega večera, Azra je zares imela čas, *malo časa*, in ko sta sedela na terasi nad morjem, so besede drle iz nje kot močan studenec. *Besede ene vrste.* Ne poslušaj je, kdor koli že je, je takrat pomislil Giordano, mogoče je samo zato privolila, zato, ker delujem kot nekdo, ki sam ne govori veliko in ker bom tako ali tako kmalu šel. Ničesar mi ne bo dolgovala, potem, odšel bom in jo rešil vseh obveznosti, ki jih prinese na hitro zgrajena zaupnost. Gledal jo je, kako govori, njena usta, prste, ožgana ramena za naramnicami bele obleke. Vedno je bila v belem, vedno. Mesec je bil tople barve in drugi je bil v morju in po njem so plula jadra, črna kot nočna mora. Vprašala ga je, ali je

bil kdaj na Balkanu. Balkan, je rekla, ne Jugoslavija, svet, ki ga ne pozna nihče, še vsi tisti ne, ki tam živijo. Rekel je, da je bil v Dalmaciji, Črni gori, tam naokrog, že enkrat davno, ko se še ni vedelo, kje se neha ena in začne druga. Odkimala je in se nasmehnila, težko, prestaro za svoja leta, *Azra z mladimi gležnji in azurnimi mislimi*, nisi bil zares tam, ti že ne, kajti ko enkrat si, se ga ne rešiš, Balkana. Ne gleda ti iz oči kot gleda meni, ko se zjutraj gledam v ogledalu. *S senco smrti, Azra? So bile oči Balkana vedno take?* Vprašal jo je, kako se v njenem jeziku reče upanje. Pogledala ga je, na dolgo, *temne oči z usodno žalostjo v njih*, in odkimala. Rekla je, da ne more, da se tega ne da izreči. Več vrst besed je, je rekla, in vsaka zahteva nekaj zase. *Svoj čas zahteva, Gio*. Gledala je mimo njega, na zaliv in še naprej, dolgo in lačno, kot da bo s pogledom lahko izvrtala pot skozi temo, tja, kjer se da izreči vse. Potem se je obrnila nazaj k njemu in ga pogledala, zatopila se je v njegov obraz, odmaknjeno, njen pogled je polzel po njegovi koži od roba las prek vek, nosu, ličnic in niže, do tja, kjer jo je zamejila bela majica. *Mogoče siva? Nekaj svetlega je bilo. Obletavali so me komarji in njen pogled se je zlival po meni*. Pogledala ga je navzgor, v oči, in zdelo se mu je, da ji je ustnice zganila sled nasmeška. *In potem sem iztegnil svoje prste, svoje preklete štoraste prste, dvignil sem jih s svojo neveščo dlanjo in jih položil na njene, kot da bi to počel prvič. Ne bom je pozabil, tiste negibnosti, utripajoče negibnosti, kot bi se spodaj kriče rojevala vesolja in črna vesolja iz njenih oči in so kapljala po meni in lépo lépo lépo negibno lépo*, in potem se je odmaknila in rekla, še preden so se ji zganile ustnice, je izrekla in se kradoma ozirala naokrog, *ne smeš, Gio, ne smeva*, in zrak je bil naenkrat poln njega, tretjega, zrak je bil on, ki ni imel obraza in je ni poslušal in ji ni v ogledalu nikoli pogledal čez ramo v oči. *Azrine zadnje besede. Ne smeva*. Potem se je mahoma spremenila, našobila je ustnice in se obdala v zid spogledljivosti. Prosila ga je za cigareto in poskusila požirek njegovega piva. Ne spadam več sem, je pomislil in poslušal Azro, ki je iz daljave šobila ustnice in govorila o soncu in Arabcih, ki so v pristanišču prodajali ribe v

zabojčkah in kričali, *kako si nam kaj, sestra*, taki te kar nekako spoznajo, je rekla, ljudje, ki so na istem kot si sam, tisti, ki so zunaj, kot si zunaj ti. *Bi bilo kaj drugače, če bi rekel, oprosti, nisem mislil? Bi spet govorila z mano, če bi si odsekal prste, po enega za vsako besedo? Moje nevesče idiotske prste.* Tega ni nikoli povedal na glas. In Azra se več ni vrnila. Stisnil je veke in jo zlepil, dokončno zlepil z njim, ki je ni poslušal in ki je ob jutrih pasel po njej svoj vajeno lastniški pogled. Tako si je to vsaj predstavljal. *Tvoji idiotski prsti, Giordano.* Še en dan jo je gledal, njen glas, njene gležnje, našobljene ustnice, vse razen njenih oči, *vajen lastniški pogled*, postajala je pred mizico, na dolgo, vprašujoče, in smehljaj se ji je nekam v brado, *povej, Azra, ima raskave roke, ti njegove oči kdaj zatipajo pod kožo, ga kdaj zaboli, senca smrti?* Potem je vstal in ji rekel adijo, tako, kot je to rekel vsakič, enkrat tukaj in dvakrat pred njenimi vrati, ni je poklical po imenu, ona pa je vseeno zaklicala, adijo, Gio, in dvignila roko v pozdrav, in više na ulici se je ozrl in jo videl zadnjič, kako se je sklonila, da bi pobrala kozarec in pepelnik zamenjala s praznim, *bela Azra na belem ozadju, ozki gležnji, azurne misli. Enkrat si bom odsekal prste za ta spomin.*

Gledal je ven, v temo. Ni bil več tisti pogled. Nikoli ne bo. Noč je izravnala svet v brezčasje in prestavljala stvari onkraj spomina. Giordano je zatipal za cigaretami. Ne bo več dolgo, je pomislil. Še malo in bo nov dan.

»Andrinne?« se je oglasil Christian, ko sta ostala sama.

Andrinne se je ozrla čez ramo. Christianove oči so jo počasi opazovale. Umirjeno. Izpod pordelega čela.

»A?«

Christian se je zazrl predse.

»Si že kdaj pomislila, da je smeh drugačen?«

Andrinne se je vzravnala, tako da sta obsedela vštric.

»Drugačen?« je rekla. »Od česa?«

»Ah, ne,« je odmahnil Christian. »Nisem mislil tako. Drugačen med sabo. Različen.«

Andrinne je pomislila.

»Ja, je,« je rekla potem. »Gotovo.«

»Kako?«

Andrinne je skomignila.

»Ne vem,« je začela. »Vesel, brezbrizen, privoščljiv. Visok, nizek. Histeričen. Pa žalosten, to tudi. V knjigah imaš polno tega. *Žalostno se je zasmel*. Ne vem, kje to najdejo. Ne spomnim se, da bi že kdaj slišala kaj takega.«

Christian je premolknil.

»Kako se je smejal James?« je vprašal.

Andrinne se je nagonsko odmaknila.

»Saj veš, kako,« je rekla.

»Ne spomnim se,« je rekel Christian.

»Potem ni važno.«

Pogledala je v šipo. Christianov pogled jo je opazoval čez ramo.

»Se ti spomniš?« je vprašal Christianov odsev, razpet čez zaveso teme.

Andrinne se ni zganila. Še eno tako, je pomislila, in odšla bom ven. Prisedla bom k prvemu, ki bo hotel biti tiho, in zjutraj šla spat v kak samostan. Še dve in skočila bom skozi okno. Še tri in sunila ga bom v sapnik. Lasje so ji spredaj štrleli pokonci. Pogladila si jih je z dlanjo.

»Se spomniš?« je ponovil Christian.

Stisnila je ustnice, da bi zajezila tok besed, ki je hotel pljusk-niti v njegov obraz.

»Torej se spomniš,« je rekel Christian. »Ah, saj res. Rekla si, da že vem kako. Kaj torej sploh sprašujem.«

Andrinne je zaprla oči. Štela je do pet, kot je nekje prebrala. Saj ne, da bi verjela v to. Potem je štela še enkrat, nazaj. Potem se je sunkovito obrnila h Christianu.

»Spomnim se, ja!« je zavpila. »Vsega se spomnim! Vsakega odtenska v njegovem glasu, vseh golobov, ki so nama kdaj posrali šotor, vsakega pokozlanega klošarja na podzemeljski, vsega! Čisto vsega, razen tega, kje prekleto bi lahko bil razlog, da me mučiš s

temi neumnostmi. Tukaj sem in taka sem in boljše me ne boš dobil. Vzemi ali pusti! Briga me!»

Obrnila mu je hrbet in zakopala obraz v dlani. Sreda, je pomislila. Je še vedno prekleta sreda? Definitivno bom umrla v sredo. Definitivno.

»Rad bi samo vedel!« je zavpil Christian. »A je to kaj čudnega?«

»Pa kaj bi rad vedel?« je napol zahlipala Andrinne.

»Vse o tebi,« je rekel Christian.

»Tega ne moreš.« Njen glas se je izgubljal med sunki besne žalosti, ki je pritiskala pd nekod iz nižin. »Ne moreš tega, Chris.«

»Misliš s tem povedati, da mi kaj prikrivaš?«

Andrinne se je stresla in začutila mokroto v dlaneh. Pa saj se ne dogaja, je pomislila. Nočna mora je. Pariz jo hoče prestrašiti, da se bo na koncu z olajšanjem zbudila vanj. *Samostan. Okno. Sapnik.* Amsterdam.

»Ničesar ti ne prikrivam,« je zamomljala.

»Zakaj pa potem ne morem vedeti vsega o tebi?«

»Ker ni mogoče!« je hripavo zavpila Andrinne. »Nekaj pač moram obdržati zase. Take majčkene, nebistvene stvari. Tako ali tako dvomim, da bi te sploh zanimale.«

»Fantazije?«

Andrinne si je trdo pomela oči.

»Večino jih delim s tabo,« je rekla.

»Torej ne vseh,« je ravnodušno pribil Christian.

Andrinne je molčala.

»Mislim sem, da me ljubiš,« je rekel Christian.

Andrinne je pritisnila čelo na šipo. Mimo je zdrvela postaja. Zdelo se je, da belgijska.

»Malo šibko osnovo imaš za te svoje misli, ne res?« je rekla predse.

»Osnova je pa le.«

»Pojma nimaš.«

Christian se je presedel po sedežu. Je videla v šipi.

»Mi kdaj lažeš?« je vprašal.

»Ne,« je pribila Andrinne z zadnjo senco odločnosti.

»Ampak poveš mi pa ne vsega?«

»Mogoče bi ti morala lagati,« je rekla Andrinne. »Glede na to, kar se greva zdaj, se mi zdi, da resnica ne pride prav dobro skozi.« Molčala je. Ramena so se ji tresla.

»Nikoli mi ne laži, razumeš?« je rekel Christian.

Ničesar ni rekla. Nalašč.

»Ne laži mi,« je ponovil Christian.

Andrinne se je počasi obrnila k njemu.

»Prekleti otrok zarukani!« je izbruhnila. »Ti ... ti ... veliki oznanjevalec resnice! Tukaj jo imaš, to tvojo resnico! Celo, popolno, v enem kosu! Ničesar ne skrivam, pred nikomer. Nič!«

Prijela se je za robove majice in si jo z enim zamahom potegnila čez glavo. Njene prsi v črtastem športnem modrcu so zaplapolale v zanosu. Zgrabila je bel bombaž, ga zvila v kepo in ga vrgla Christianu v obraz. Potem je švignila skozi priprta vrata na hodnik. Njeni koraki so topotajoče odzveneli v tišino.

Christian je nekaj hipov obsedel v šoku. V glavi mu je razbijalo in skozi vonj, ki ga je v majico odtisnilo njeno telo, je prodirala medla bela luč. Potem je iztegnil roko in si potegnil majico z glave. Šla je, je bila prva misel, in takoj potem, kam je šla? Kakšna je šla? Zakaj? Topo je buljil v zrak. Naslednje je udarilo spoznanje. Krivda, je utripnilo za vekami, ko je zamežikal, da bi se zbral. Nimaš prav. Za njo moraš. Ampak kdaj? Kam? Razgrnil si je Andrinnino majico po kolenih in jo skrbno poravnal na robovih. Potem si jo je nesel k obrazu in zarjovel vanjo, nemo, od tam, kjer so se pljuča dotikala srca.

Giordano je za hrbtom začutil piš, ko so se odsunila vrata kupeja. Ni se ozrl. Nekdo je stekel mimo njega po hodniku. Zdelo se je, da je punca. Predtem sta se prepirala, tega ni mogel preslišati. Njen glas je naraščal in nazadnje je zakričala. Neka univerzalnost je bila v tem, bolečina, ki preseva iz glasu nekoga, ki se mu dogaja krivica. In beg, tudi to. Univerzalnost. Ženskam je to nekako dovoljeno, da bežijo, bežijo do prvega, čeprav namišljenega skrivališča.

Začutil je sunek ironije in nekdo v njem bi skoraj rekel, *pa ti, Gio, nisi nekam mamljivo brezimen, tukaj v razdalji, tem najbolj začetniškem vseh skrivališč?* Pogledal je naokrog. Nikogar ni bilo. Vrata za njim so zijala odprta in izza okna za njimi je vlekle nekam pod noge. Ni se hotel ozreti. Nekdo je bil tam. On je bil tam. Ni šel za njo. Nekaj ni bilo v redu, ampak kdaj je bilo že pri kakšnem prepiru vse v redu? Giordano je pogledal preostali centimeter cigarete med prsti, potegnil dim in frcnil ogorek v režo med stekli. Po grlu ga je stisnila žeja. Nagonsko se je obrnil, da bi stopil v kupe in segel po plastični steklenici, ki je bila zataknjena nekje v nahrbtniku, vendar je v istem hipu obstal. Svetlolasec je zgrbljen ždel na sedežu in tiščal obraz med dlani, ovite v belo majico. Giordano je stal in ga gledal. *Ti ubogi norec*, je pomislil. *Zajebal si. Ampak no ja, a jaz mogoče nisem? Takole, malo nepopravljivo, recimo?* Od nekod se je vzela žarek sočutja, empatije najnižje vrste. Pogledal je stran in se nasmehnil, zdelo se je, da prvič po letih in letih. Obrnil se je nazaj k oknu in iz škatlice izvlekel še eno cigareto. Zdelo se mu je, da bo zdaj zdaj začel pljuvati prah. Tišina se je zdela absolutna. Kot bi naenkrat zaspal cel vlak. Še sunki koles so se preselili nekam drugam, čez črto kakšnega vzporednega sveta. Neskončno dolgo je trajalo. Potem so po hodniku pritopotali koraki. Punca se je vrnila. Ozrl se je po njej. Oblečena je bila v kavbojke in modrc. Njene oči so bile rdeče. Stopila je v kupe, se sklonila k svetlolascu in mu brez besed povlekla majico izmed rok. Potegnila si jo je čez glavo in odšla do Giordana.

»Oprosti,« je rekla. »A imaš kakšen cigaret?«

»Oprosti,« je ponovila punca, ko je nervozno potegnila prvi dim. Naslonila je komolce na steklo in strmela predse. Njene oči so bile zabuhle, lasje pa razmršeni.

»Zakaj?« je vprašal Giordano.

Punca se ni ozrla.

»Veš, zakaj,« je rekla.

»Prepir?«

Prikimala je.

»Bo že,« je rekel Giordano.

Punca je pogledala k njemu.

»Sram me je,« je rekla. »Najprej se ti vrineva v kupe in potem delava scene. Res me je sram.«

Oči je imela polne rdečih žilic. Cigareto je nosila k ustom v kratkih, odsekanih gibih, kot nekdo, ki tega ni vajen.

»Si iz Italije?« je vprašala.

»Ja. Iz Milana.«

»Jaz ...« Zamahnila je z roko proti kupeju. Ni pogledala tja.

»No, midva ... sva z Norveškega.«

»Aja.«

Obrnila je obraz nazaj k šipi. Vzdihnila je.

»Veš kaj,« je rekla. »Mislim, da bo najbolje, če se spraviva kam drugam. Rekla mu bom, da se morava presesti. Edino prav bi bilo.«

»Ah, daj no,« je rekel Giordano.

»Res bi bilo pošteno. Pravzaprav sva te čisto izrinila s temi najinimi otročarijami.«

Besede druge vrste, je pomislil Giordano, in rekel:

»Saj me nista.«

»Ja, pa sva.«

Premolknila je. S kazalci si je pomela oči.

»Jaz sem Andrinne,« je rekla.

»Giordano.«

Nasmehnil se je.

»Pa hodiš kar sam naokrog?« je vprašala.

»Na neki način,« je skomignil. »Zdaj sem bil nekaj časa sam. V Amsterdamu me čakata kolega.«

Izpod oteklih vek mu je poslala radoveden pogled.

»Nisem še videla Italijana, ki bi potoval sam,« je rekla. »Vsi, ki sem jih srečala, so bili v gručah. In blazno veliko so govorili. Kar naprej so nekaj čekali. Zabavno jih je bilo gledati.«

Potlačila je čik v pepelnik.

»Ah, oprosti,« je rekla. »Saj ne mislim reči, da bi morali biti vsi taki.«

»Pa saj imaš prav,« je rekel Giordano. »Res so taki.«

»Dostikrat kaj prehitro zinem,« je rekla Andrinne. »In potem mi je po navadi žal. Ampak kaj bi, ne?«

Nasmehnila se je. Videti je bilo dokaj pristno. Giordano jo je premeril s pogledom. Bila je enako visoka kot on.

»Tudi meni se dogaja,« je rekel.

»Kaj?«

»Da kaj prehitro zinem. Ali storim.«

»Pa ti je žal?«

Giordano je skomignil.

»Tudi. Včasih. Jasno.«

Andrinne je stresla z glavo.

»Kakor koli že,« je rekla. »Mislim, da je to vseeno za kaj dobro. Vsaj meni se dogaja, da potem vedno izvem nekaj novega, spoznam stvari, kot jih sicer ne bi mogoče nikoli.«

Giordano je pomislil. Potem je na hitro pokimal.

»No, saj včasih potem mislim, da bi bilo lepše, če ne bi,« je nadaljevala Andrinne. »Ampak tega bi bilo slej ko prej konec. Resnica bi se že nekje prerinila skozi, ne? Vedno se.«

Na kratko se je zasmejala.

»Oprosti, da težim s tem,« je rekla.

»Če ni hujšega,« je rekel Giordano.

Andrinne se je ozrla čez ramo.

»Nazaj moram,« je rekla.

Pokimal je.

»Nikamor ne hodita, okej?« je rekel.

Pogledala ga je z vprašujočim upanjem.

»Resno mislim,« je rekel Giordano. »Tako ali tako ni nikjer niti prostorčka. Nobenega smisla ne bi imelo.«

Obrnila se je in mu poslala širok nasmeh.

»In poleg tega,« je spontano zinil Giordano, »poleg tega mislim, da mu lahko odpustiš. Če seveda hočeš.«

»Hvala, Giordano.«

»Ni za kaj,« je rekel in točno to tudi mislil.

Christian se je zdrznil, ko je skozi počasne korake začutil Andrinino prisotnost. Dvignil je pogled. Stala je pred njim in se raztezala nekam visoko gor, skoraj do stropa. Ramena so se ji tresla in čelo se ji je gubalo nad očmi. Iztegnila je prste proti njemu.

»Chris,« je polglasno rekla.

Christian se je vzravnal. Prijel jo je za roko in jo potegnil k sebi.

»An,« je zamomljal. »Oprosti, An.«

Objel jo je. Andrinne mu je zarinila nos pod ključnico. Christian ji je zakopal prste v lase in se ji z ustnicami dotaknil ušesa.

»Oprosti,« je ponavljal. »Oprosti. Oprosti. Nikoli več ne bom. Zaslужиš si ...«

Andrinne je zahlipala.

»Nikoli več ne reci, kaj si zaslužim,« je izdabila. »Ali koga. Chris.«

»Ne bom,« je rekel Christian. »Obljubim. Nikoli več.«

Stisnil jo je okrog hrbta in se skupaj z njo nalahno pozibaval v ritmu koles. Andrinne se je počasi umirjala. Potem je dvignila pogled.

»Kaj bova počela v Amsterdamu, Chris?«

Christian se je nasmehnil. Poljubil jo je na veke, tja, kamor se ji je zarisal rdeč rob. Njegova topla sapa jo je požgečkala po trepalnicah.

»Imela se bova tako dobro, da se ne bo dalo verjeti,« je rekel.

»Še kaj?«

»Ja,« je rekel. »Imela se bova najboljše na svetu.«

»In spoznala najboljše ljudi.«

»To pa sploh.«

Andrinne se je nasmehnila.

»Chris,« je rekla. »Naj te spomnim, da nisva sama.«

»Ja,« je pokimal Christian. »Saj vem. In pravzaprav sem razmišljal, ali ne bi bilo bolje iti kam drugam. Saj veš ... po vsem tem ...«

Andrinne je odkimala.

»Je že v redu,« je rekla. »Vem to.«

»Rad bi se opravičil,« je rekel Christian. »Če se sploh lahko.«

»Po mojem že,« je rekla Andrinne.

Stopila je do vrat.

»Giordano,« je rekla. »Pridi noter, prosim.«

Giordano se je predramil v sivem polmraku, ki je naznanjal jutro. Prevalil se je proti robu sedeža, da bi osvobodil levo roko, ki se mu je med spanjem sploščila v hromo mravljinčasto gmoto. Zgrabil jo je z desno in si jo ponesel k očem. Kazalci so megleno oznanjali pol sedmo. Sedel je, si nataknil očala in pogledal skozi okno. Mimo so se pomikale ravnice, prepredene s kanali in posejane z ozkimi koničastimi hišami iz rjavega kamna. Skoraj vsakih sto metrov so ob progi visele zapornice in za njimi se je gnetla vrsta avtomobilov z rumenimi tablicami. Sever, strogi sever, gomazeč že pred sončnim vzhodom. Segel je po steklenici in naredil nekaj dolgih požirkov. Andrinne in Christian sta spala, naslonjena drug na drugega. Andrinne je imela usta napol odprta, Christianu pa je glava visela na prsi. Delovala sta izmučeno. Bilo je kakih pol dveh, ko so ugasili luč, vendar se je Giordano počutil sveže in naspano. Vstal je, previdno prestopil Christianove iztegnjene noge in stopil na hodnik. Pred oknom je iztegnil roke vsaksebi, daleč, kolikor je le mogel. V hrbtu mu je zaškrtalo. Koliko ur je minilo, trideset, dvaintrideset? Vzhodno nebo je oranžno prebijala slutnja sonca in hiše ob progi so se zgoščale. Nad njimi se je izrisal Azrin obraz. *Oh, Azra. Prva misel. Kdo ve, kaj počne zdaj, in kje je tisti pogled, pogled, ki jo začrta, definira, vsako jutro, znova in znova. Nekoč bo moja druga misel, in nato tretja in stota in milijonta. Ampak vedno bo tam nekje. Vedno.* Giordano je široko razklenil veke. Izza vrat kupejev se je širilo čebljanje, vzkliki in zvok ljudi, ki so nekam namenjeni. Noči je bilo konec. Pod oknom se je začenjalo predmestje. Skoraj so že prispeli. Potlačil je cigareto in odšel v kupe. Iztegnil je prste. Previdno se je dotaknil Andrinnine rame. Andrinne se je zdrznila.

»Zbudita se,« je šepnil Giordano. »Prišli smo.«

Andrinne je zamežikala. Potem ji je v oči planila budnost.

»Oh, ja. Ja. Hvala.«

Dregnila je Christiana in mu nekaj rekla. Christian je planil pokonci:

»Jutro,« je rekel Giordano.

»Jutro.«

»Koliko je ura?«

»Deset do sedmih.«

»Okej. Še dosti časa imamo.«

Giordano je potegnil nahrbtnik s police in ga naslonil na sedež. Pobral je steklenico, cigarete in svinčnik in jih vtaknil v stranski žep. Na koncu je dvignil dnevnik in ga za hip podprl v rokah. Potem ga je porinil v mali nahrbtnik in zapel zadrgo.

Vlak je zaviral in hodnik se je napolnil z ducati topotajočih korakov. Giordano, Andrinne in Christian so si zadegli nahrbtnike na rame in se postavili k vratom.

»Midva greva kampirat v neki park,« je rekel Christian, ko so čakali na izstop. »Pa ti?«

»Ne vem še,« je skomignil Giordano. »Poiskal bom prijatelje in potem bomo videli.«

»Veliko sreče,« je rekla Andrinne. »Amsterdam je menda zaseden sto na uro.«

»Tudi vama.«

»Ja.«

Na peron so skočili med zadnjimi, najprej Andrinne, za njo Christian in Giordano. Nad njimi se je bočila kupola iz svega stekla. Povsod je vrvelo ljudi.

Andrinne je iztegnila roko.

»Adijo, Giordano. Lepo te je bilo srečati.«

»Tudi vaju, ja.«

»Mogoče se pa še kaj vidimo kje v Amsterdamu,« je rekel Christian.

»Zakaj pa ne,« je odvrnil Giordano. »Če ne drugega, nas bosta slišala.«

Andrinne se je zahihitala. Prijela je Christiana pod roko.

»Čao,« je rekla.

»Čao,« je odvrnil Giordano. Dvignil je roko v pozdrav. Andrinne in Christian sta odšla proti stopnicam. Potem sta se izgubila v množici.

Giordano se je napotil proti telefonski govornici, ki je visela na enem od stebrov. Še dobro, da se je v Parizu spomnil zamenjati nekaj drobža v guldne. Telefon je pozvonil petkrat, glasno in zategnjeno. Potem je na drugem koncu kliknilo.

»Ja?« se je oglasil Diego v napol budni glas.

»Čao, stari, Giordano tukaj.«

»A, ti si, Gio.« Diego je oblikoval besede, kot bi mu nekaj paraliziralo ustnico. »Kaj je?«

»Tukaj sem.«

»V Amsterdamu?«

»Ja. Kje sta?«

Diego je zazehal.

»V Vondelparku.«

»Kje?«

»V-o-n-d-e-l-p-a-r-k. Koliko je pa sploh ura?«

»Sedem,« je rekel Giordano. »In nekaj.«

»Idiot zarukani,« je zagolčal Diego. »Pred dvema urama sem šel spat.«

»Samo povej mi, kje je to, pa te pustim pri miru.«

»Center,« je zamomljal Diego. »Ne moreš zgrešiti. Vsak butec ve, kje je to.«

»Pa hostel?«

»Zaveži,« je zahropel Diego. »Zbudil boš ljudi.«

»A ga bom našel?«

»Jasno, da boš,« je bevsknil Diego. »Ne moreš faliti.«

»Okej. Pridem.«

»Gio?«

»Ja?«

»Ne hodi pred dvanajsto, okej?«

»Okej. Ne bom. Čao.«

»Čao.«

Giordano je odložil slušalko. Zgrabil je za naramnice nahrbtnika in se obrnil proti stopnicam. Stopal je mimo glasov in vonjev zgodnjega jutra, mimo ljudi, ki so se gnetli proti izhodu in na perone, mimo trgovnic s cvetjem, z rogljički in s kavo po gulden in pol. Stopil je skozi južni izhod, tistega, ki se je odpiral stran od morja. Mirno je bilo. Na trgu pred Amsterdam Centraalom so se tlakovci tiho bleščali. Nad kanali je vzhajalo sonce.

